

23. Węgry

	PKB (mld USD)	dynamika PKB (%)	PKB per capita (USD)	inwestycje (% PKB)	inflacja (%) (CPI)	stopa bezrobocia (%)
Węgry	139,8	2,9	13900	22	4,7	5,9

Głównymi produktami przemysłowymi Węgier są wyroby metalowe, chemikalia, pojazdy mechaniczne, ale także odzież czy urządzenia elektroniczne. W produkcji rolnej – podobnie jak w sąsiednich krajach, przoduje tu uprawa zbóż.

Węgry są dla Polski atrakcyjnym partnerem handlowym. Dynamika wzrostu (zarówno eksportu, jak i importu) od wielu już lat nie spada poniżej kilkunastu procent. Zgodnie z Umową CEFTA w wymianie towarów przemysłowych pomiędzy naszymi krajami obowiązują zerowe stawki celne. Wszystko to powoduje, że zainteresowanie w Polsce Węgrami jako partnerem, nie tylko nie słabnie, ale rośnie. Powodem tego w dużym stopniu jest przejściowo mniejszy popyt na towary polskie na rynku krajowym oraz na rynku najważniejszego partnera gospodarczego Polski - Niemiec.

23.1. Rejestracja spółek

Zarówno spółki bez osobowości prawnej, jak i posiadające osobowość prawną należy wpisać do węgierskiego rejestru handlowego (*cégbiróság*). Rejestr ten prowadzony jest przez wydzielone wydziały w sądach.

Przy dokonywaniu rejestracji konieczne jest przedstawienie umowy spółki oraz udokumentowanie założenia konta bankowego. W przypadku podmiotu zagranicznego dokonującego rejestracji spółki posiadającej osobowość prawną wpłata na konto musi być dokonana w walucie wymiennej. Konto bankowe jest zablokowane do momentu złożenia dokumentów spółki do sądu rejestrowego.

W przypadku, kiedy działalność spółki będzie prowadzona w dziedzinach wymagających uzyskania zezwolenia albo koncesji (odnosi się to głównie do działalności o znaczeniu strategicznym, czyli do energetyki oraz przemysłu zbrojeniowego), spółka jest zobowiązana uzyskać zezwolenia i decyzje przed rozpoczęciem działalności.

Przed rozpoczęciem działalności gospodarczej spółka musi uzyskać numer typu REGON w węgierskim Głównym Urzędzie Statystycznym (*KSH*), numer ewidencyjny podatnika w urzędzie skarbowym *APEH*) oraz numer węgierskiego odpowiednika ZUS (*TBK*).

Opłata sądowa za zarejestrowanie spółki wynosi 2% kapitału zakładowego (w przypadku spółek bez osobowości prawnej – 2% wniesionych wkładów), lecz nie mniej niż 60.000 forintów, a nie więcej niż 600.000 forintów. Koszt opublikowania w oficjalnym dzienniku urzędowym informacji o powstaniu spółki wynosi 20.000 forintów.

23.2. Formy prawne działalności gospodarczej

1. Działalność gospodarcza prowadzona przez osoby fizyczne podlega rejestracji w urzędach samorządu terytorialnego (*Önkormányzati Okmányiroda*).
2. Spółka jawna (*közkereseti társaság*, skrót węgierski *Kkt.*). Spółka jawna pozbawiona jest osobowości prawnej. W spółce jawnej każdy wspólnik odpowiada za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem solidarnie z pozostałymi wspólnikami oraz ze spółką. Wspólnikami w takich spółkach mogą być zarówno osoby fizyczne, jak też prawne. Wspólnicy, jeśli są osobami fizycznymi, najczęściej osobiście świadczą pracę i wspólnie prowadzą działalność gospodarczą. Nie ma ustawowych wymogów odnośnie wysokości kapitału zakładowego ani wymaganej wartości wkładów wnoszonych do spółki.

3. Spółka komandytowa (*betéti társaság*, skrót węgierski *Bt*), drugi typ spółki bez osobowości prawnej, charakteryzuje się tym, że co najmniej jeden ze współników – komplementariusz (węg. *beltag*) - odpowiada za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem i przynajmniej jeden z nich - komandytariusz (węg. *kültag*) - do wysokości swojej sumy komandytowej. Udziałowcami w spółce komandytowej mogą być osoby fizyczne i prawne. Warunkiem jest jednak to, że partner z nieograniczoną odpowiedzialnością w spółce komandytowej może być udziałowcem tylko w jednej takiej spółce. Równocześnie spółka komandytowa nie może być komplementariuszem w innej spółce komandytowej. Nie ma ustawowych wymogów odnośnie wysokości kapitału zakładowego ani wymaganej wartości wkładów wnoszonych do spółki.
4. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (*korlátolt felelősségű társaság*, skrót węgierski *Kft.*) należy do grupy spółek posiadających osobowość prawną. Spółka z o.o. odpowiada za swoje zobowiązania do wysokości majątku spółki, a współnicy są w zasadzie zwolnieni z takiej odpowiedzialności, ryzykując jedynie wniesionymi do spółki wkładami. Spółka z o.o. może być jednoosobowa, z tym, iż należy to zaznaczyć przy rejestracji spółki. Wymagana minimalna wartość kapitału założycielskiego wynosi 3 miliony forintów. Na konto bankowe spółki należy wpłacić nie mniej niż 30% wysokości kapitału założycielskiego lecz co najmniej 1.000.000 forintów. W przypadku spółki jednoosobowej na konto należy wpłacić całą kwotę. Pozostała część kapitału założycielskiego może być wniesiona w formie aportu. Udziały współników mogą być różnej wielkości, jednak minimalna wartość jednego udziału nie może być niższa niż 100.000 forintów i musi być podzielna przez 10.000.
5. Spółka akcyjna (*részvénytársaság*, skrót węgierski *Rt*) jest drugim typem spółki posiadającej osobowość prawną. Minimalny kapitał akcyjny dla spółki akcyjnej wynosi 20.000.000 forintów. Na konto bankowe należy wpłacić nie mniej niż 30% kapitału akcyjnego, wpłata musi jednak wynosić nie mniej niż 10.000.000 forintów. Pozostała część kapitału akcyjnego może być wniesiona w formie niepieniężnej. Spółka akcyjna może być zawiązywania i istnieć jako spółka jednoosobowa. W przypadku tworzenia banku, który może mieć wyłącznie formę spółki akcyjnej, wymagany jest kapitał założycielski w wysokości minimum 1 miliarda forintów.
6. Filie (*fióktelep*) to kolejna forma prawna działalności dostępna przedsiębiorcom zagranicznym na rynku węgierskim. Dla podjęcia działalności konieczne jest dokonanie wpisu w rejestrze sądowym. W celu rejestracji filii niezbędne są poświadczony notarialnie dokumenty zawierające decyzję podmiotu zagranicznego o utworzeniu filii oraz dokumenty określające jej formę prawną, siedzibę, majątek, zakres działalności. Opłata za rejestrację filii wynosi 200.000 forintów. Filie zagranicznych podmiotów gospodarczych są traktowane na Węgrzech jak podmioty krajowe i ich działalność powinna być zgodna z ustawodawstwem węgierskim. Zagraniczne podmioty gospodarcze zobowiązane są zapewnić filiom fundusze niezbędne dla pokrycia kosztów stałych ich działalności i wywiązywania się z ciążących na nich zobowiązań płatniczych. Filie w ramach działalności handlowej są upoważnione do zawierania kontraktów.
7. Przedstawicielstwo handlowe (*kereskedelmi képviselő*) zagranicznych podmiotów gospodarczych może zostać utworzone po dokonaniu wpisu w rejestrze sądowym. W celu rejestracji przedstawicielstwa niezbędne są poświadczony notarialnie dokumenty zawierające decyzję podmiotu zagranicznego o jego utworzeniu oraz określające jego formę prawną, siedzibę, majątek, zakres działalności. Opłata za rejestrację przedsiębiorstwa wynosi 100.000 forintów. W porównaniu z uprawnieniami filii, działalność przedstawicielstwa jest ograniczona. Mogą one jedynie pośredniczyć w zawieraniu kontraktów oraz prowadzić działalność informacyjno-reklamową.

23.3. System podatkowy i inne obciążenia przedsiębiorstw (dane z 2002 roku)

Zagraniczne i krajowe przedsiębiorstwa zarejestrowane na Węgrzech zobowiązane są odprowadzać podatek od osiągniętego zysku w wysokości 18 %. Ponadto obowiązuje podatek ryczałtowy od dywidend, wynoszący 20 %. Roczne oświadczenie podatkowe i bilans należy złożyć w odpowiednim urzędzie skarbowym do 31 maja roku następnego.

Oprócz podatków centralnych samorządy w ramach przepisów prawnych mogą ustanowić podatki miejscowe. W 2002 roku najwyższa stawka takiego podatku wynosiła 2%.

Obowiązek wpłat na fundusze ubezpieczeń społecznych jest na Węgrzech podzielony pomiędzy pracobiorców i pracodawców.

Pracobiorcy zobowiązani są, zgodnie z limitami obowiązującymi w 2002 roku, do wpłaty 3% dochodów brutto na fundusz ubezpieczeń zdrowotnych oraz 8% dochodów brutto na fundusz ubezpieczeń emerytalnych. Jeśli dochody brutto pracobiorcy przekroczą kwotę 2.386.850 forintów, zawieszają się dalsze potrącanie wpłat na ubezpieczenia zdrowotne i emerytalne. Ponadto pracobiorcy wpłacają 1,5 % płacy brutto na fundusz pracy.

Pracodawcy są zobowiązani do odprowadzania 29% pensji brutto pracowników na fundusz ubezpieczeń emerytalnych i zdrowotnych (z tego 11% - na ubezpieczenia zdrowotne, a 18% - na ubezpieczenia emerytalne), 3% pensji brutto na fundusz pracy, 1,5% na fundusz szkoleniowy oraz stałej miesięcznej kwoty w wysokości 4.500 HUF od jednego pracownika na fundusz ubezpieczeń zdrowotnych.

Przyjęta przez węgierski parlament ustawa o uproszczonym podatku od działalności gospodarczej będzie obowiązywała od 1 stycznia 2003 roku.

23.4. Podatek EVA

Wśród "nowości" podatkowych rząd wprowadził nową stawkę podatkową i uproszczony tryb rozliczania się z podatku od osób prawnych, tzw. "*egyszerűsített vállalkozói adó*", w skrócie EVA. Podatek ten może zostać wybrany przez:

- osobę fizyczną prowadzącą indywidualną działalność gospodarczą, legitymującą się ważną legitymacją przemysłowo-handlową bądź odpowiednim zezwoleniem,
- notariusza,
- samodzielnego komornika sądowego,
- adwokata i eksperta patentowego,
- aptekarza,
- weterynarza,

oraz przez:

- spółkę komandytową,
- spółkę jawną,
- spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością,
- spółdzielnię,
- kancelarię adwokacką, patentową, komorniczą,
- towarzystwo leśne.

Podatek EVA można wybrać, jeżeli w roku wyboru, jak też w roku poprzedzającym wybór prowadzona była działalność gospodarcza. W przypadku spółek podatek EVA nie może być wybrany, jeżeli spółka w ww. okresie przekształciła się lub jeżeli w szeregi jej członków wstąpiła osoba posiadająca ponad 50% udziałów (nie dotyczy przypadku dziedziczenia). Nie można wybrać tego

podatku, jeżeli w ww. czasie władze podatkowe nałożyły karę za nie wydawanie rachunków i paragonów.

Podatek EVA można wybrać, jeżeli w ww. okresie łączne wpływy powiększone o podatek VAT nie przekroczyły 15.000.000 forintów, bądź w roku wyboru nie przekroczą tej kwoty.

Jeżeli osoba prowadząca indywidualną działalność gospodarczą posiada ponad 10% udziałów w spółce i spółka ta wybierze podatek EVA, to osoba ta nie może być podatnikiem EVA.

Podatek EVA może być wybierany tylko przez te spółki, które nie posiadają udziałów w innych spółkach o osobowości prawnej lub bez osobowości prawnej. Wyjątkiem od tej sytuacji jest posiadanie papierów wartościowych w myśl ustawy o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

23.5. Podatek od towarów i usług

Podstawowa stawka podatku VAT wynosi 25%. Obowiązują również stawki obniżone: stawka obniżona VAT 12% oraz, w niektórych przypadkach, stawka VAT 0%. Płatnik podatku EVA przestaje być płatnikiem podatku VAT.

23.6. Ważne adresy

- Wydział Ekonomiczno – Handlowy Ambasady RP w Budapeszcie:
www.ambpl-weh.org.hu
Stefánia út 65
H-1143 Budapest
tel. (63-1) 251 46 77
- Ambasada RP w Budapeszcie
Varosligeti Faszor 16
H-1068 Budapest
tel. (00 361) 35 11 300, 35 11 301